

4 af de 13 Statsskoler, medens 5 skulle beholde de 2 Linier og de 4 endogsaa kun den ene, saaledes er det, hvis jeg husker ret. Vi ere jo netop komne saa vidt, at det, som Loven af 1871 ikke sikrede alle Skoler: Indførelsen af de to Linier, er gennemført. Naar man nu i visse Skoler — jeg ser, at blandt andre Ribe og Viborg ere udsætte til at være Ofre — vil reducere de to Linier til en, betragter jeg det som en Uret mod det paagældende Sted og mod Forældrene der, som altsaa, hvis den Linie, som nu vælges for Skolen, ikke passer, ville blive nødte til at sende deres Børn bort. Jeg finder, at det er et Tilbageskridt, naar man nu har to Linier, da paa nogle Steder at lade sig nøje med een, og jeg skulde meget beklage, om det økonomiske Hensyn skulde føre til dette Resultat. Og naar Forholdet saa er det, at alle Skoler mulig ikke kunne faa de tre Retninger, forekommer det mig ogsaa at være en Uret, der begaas mod de to ældre Retninger, om nogen af dem skal fortrænges af den ny. Bliver der Skoler — jeg haaber ikke, det skal blive mange — der maa undvære en Retning, bør det være den ny Retning, som undværes, indtil Tiden bliver gunstig for Indførelsen ogsaa af den.

Jeg vil endelig udtale et Par Ord om et Punkt, der har været fremme baade i den almindelige Debat og i Folketinget, nemlig Spørgsmaalet om Disciplenes Overlæsselse. Jeg erkender, at der i Lovforslaget er gjort hæderlige Bestræbelser for at undgaa en saadan, men jeg tror ikke, at det er lykkedes. Dette hænger sammen med en Mangel, som jeg før omtalte, nemlig Forsøget paa ved den klassisk-sproglige Retning og den ny-sproglige Retning at gemme den væsentligste Del af den sproglige Uddannelse til de 3 sidste Klasser. Det kan ikke ske uden Overlæsselse, og der kan ikke komme noget godt Resultat ud deraf. Med Hensyn til alle de mange Krav, som i øvrigt ere stillede om Optagelse af forskellige Fag, er der jo et, som har fundet Naade, men som jeg ikke kan billige, saa meget mere, som det vil forøge Arbejdet noget, det er den saakaldte Samfundslære. Den skal kunne indføres med Udskydelse af en Del af Historien og skal indordnes under dette Fag. Men dermed mener jeg, at man kommer fra Asken og i Ilden, thi de rene Positiviteter, som f. Eks. Kongerækker og Navne, der skulle læres i Historien, ere endda lettere at lære end de Positiviteter, som den saakaldte Samfundslære indeholder, og

naar denne skal udstrækkes til at omfatte ikke blot de statsretlige Forhold, hvorom Drengene maaske erfare lidt ved Avislæsning — thi den finder jo ogsaa Sted i Drengaaarene — men ogsaa den borgerlige Lovgivning, anser jeg det for aldeles umuligt. Man kan ikke bibringe Børn endogsaa det svageste fornuftige Begreb om, hvad der f. Eks. forstaas ved en Veksel eller ved Livsforsikring og al den Slags Ting vedvørende Formueretten. De ville komme til at lære nogle tomme Ord, som de ikke forstaa og ikke forbinde noget fornuftigt Begreb med, og det allerede af den Grund, at man skal være Tekniker, for at være Lærer i den Slags Ting, idet der ikke kan gives et korrekt og klart Begreb om Tingene af en Mand, der ikke enten er Socialøkonom eller Jurist. Det viser Erfaringen. Og for saa vidt der dernæst er Tale om Samfundslære i en ganske anden Mening, nemlig som almindelig teoretisk Retslære og Nationaløkonomi, bliver det dog rene Fraser, som man kan lære og forlange gengivet af Dreng og Piger i den Alder, saa det anser jeg for et meget ufrugtbart Fag at indføre. Derimod er der noget andet, som jeg ikke anser for ufrugtbart, som ligger Barnesjælen meget nærmere, og som ogsaa i de øverste Klasser efter min Mening vil være en meget egnet Genstand for Belæring, det er de almindelige moralske Begreber og Forestillinger. Lige saa omhyggelige som Motiverne ere for Samfundslæren, lige saa lidt gunstige synes de, saavel som Forslaget selv, at være for en egentlig Sædelære. Der omtales ganske vist Religion, men der siges: væsentlig i historisk Retning, og den egentlige etiske Side deraf er altsaa skudt tilbage i anden Række. Er der noget, som paa en almindelig teoretisk Maade virkelig kan interessere Eleverne i den øverste Klasse i den lærde Skole, er det, mener jeg, netop de etiske Grundbegrebs Udvikling. Det er højst mærkeligt, hvor ganske anderledes indgaaende det norske Forbillede er med Hensyn til, hvad det forlanger af Religionsundervisningen. Imidlertid skal det jo ikke være Eksamensfag, det er jo med Rette bestemt her, og jeg lægger derfor mindre Vægt paa dette, for saa vidt som Ministeren jo altid har det i sin Magt at kunne udhæve, hvad jeg her savner. Derimod bliver Samfundslære et Eksamensfag, for saa vidt som den bliver en Del af Historien, og det betragter jeg som uheldigt.

Som jeg allerede har bemærket, er